

Становище

от

доц. д-р Борис Наймушин (НБУ)
2.1 Филология (теория и практика на превода – английски език)

върху

научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.1 Филология (теория и практика на превода – испански език), обявен в ДВ, бр. 103 от 29.11.2013 г. РД 38-1 / 02.01.2014 г. с единствен кандидат **доц. д-р Людмила Илиева**

В обявеният конкурс за получаване на академична длъжност „професор“ по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 2.1 Филология (теория и практика на превода – испански език), обявен в Държавен вестник ДВ, бр. 103 от 29.11.2013 г., участва само 1 кандидат – доц. д-р Людмила Илиева.

Доц. д-р Людмила Илиева придобива образователната и научна степен „доктор“ през 1993 г. от СНС по езикознание, а званието „доцент“ ѝ е присъдено от ВАК през 2005 г. В конкурса тя участва с общо 19 произведения – 1 монография и 18 статии и текстове, част от монография, както и четири романа, в четири направления на теорията и практиката, отразяващи многостранната ѝ дейност като преподавател, научен работник и преводач. Включените в списъка трудове не са представяни за участие в други конкурси.

Изследователска дейност

Приносите в монографичния труд

Темата на представения монографичен труд „Проблеми на юридическия превод в областта на наказателния процес“ (Сиела, София, 2014 г.) е изключително актуална както от практическа, така и от научна гледни точки. Доц. д-р Людмила Илиева е напълно права като изтъква, че в световната наука все по-голямо внимание се обръща на проблемите на юридическия превод и езика на правото. От друга страна, наистина липсват задълбочени съпоставителни изследвания между испанския и българския юридически език и двупосочния превод в областта на правото, които да бъдат използвани в преподаването на юридическия превод.

Представеният труд е първото цялостно изследване на проблемите на юридическия превод от български на испански в една конкретна област на правото – наказателния процес. Трябва специално да се подчертае, че анализът и изводите относно методите за превод на юридическа литература са направени

и формулирани въз основа на огромен емпиричен материал – превода на българския Наказателно-процесуален кодекс на испански, извършен от автора на труда. Това убедително показва, че теорията и практиката в областта на превода са неделими и че най-добри научни и практически резултати се получават, когато един теоретик и преподавател по превод е и практикуващ преводач.

Хармонизирането на българското законодателство с европейското е мащабна и много отговорна дейност, която изисква сериозна подготовка, и представеният труд определено ще има важен принос в това отношение. Всъщност, доц. Илиева нагледно и убедително демонстрира как трябва да работи един професионален преводач-филолог в областта на юридическия превод, за да може да навлезе в един несвойствен за него терен, да опознае съответствията между отделните термини, да вникне в употребата им в контекста на всяка конкретна ситуация. В това отношение голям интерес предизвиква анализът на преводаческите решения, който може да послужи като пример за професионално отношение към превода. Сигурен съм, че този анализ ще бъде от голяма полза не само за студенти-преводачи, но и за професионални преводачи, които биха искали да навлязат по-сериозно в сферата на юридическия превод.

С интерес се запознах с главите, в които се прави историко-теоретичен преглед на развитието на правото и наказателния процес в Испания и България с оглед на създаването и структурата на законите, формирането на терминологията и изграждането на специализирания език. Представеният „Испанско-български глосар на термините от областта на наказателния процес“ (с. 250-338), както и словникът (с. 339-342), където всички термини от глосара са подредени по азбучен ред, със сигурност ще улеснят работата на професионалните преводачи в тази нелека област. От друга страна, авторът убедително демонстрира, че в юридическия превод, както и във всяка друга специализирана област, преводачът не може да остане само на ниво „речник“, а трябва да навлезе доста дълбоко в проблематиката, да стане специалист в дадена специализирана област.

Моята оценка на представения монографичен труд е изцяло положителна. В работата на доц. д-р Людмила Илиева се съдържат важни научни и научно-приложни постижения, които са лично дело на кандидата за получаване на академична длъжност „професор“.

Приносите в останалите приложени публикации

В научната дейност на кандидатката могат да се очертаят **три основни области** - преводът и правото, теорията и историята на превода, и цивилизация и литература на Испания и Латинска Америка.

В сферата на **превода и правото** разработките и публикациите на доц. Илиева, свързани с широкия спектър проблеми на юридическия и съдебен превод имат приносен характер в българската лингвистика. Така например, авторът прави първи у нас опит за анализ на съдебния превод при нотариуса и на местата за лишаване от свобода, подробно анализира особеностите на превода при нотариуса, спецификата на преводаческата работа със затворници, проблема за отношенията между участниците в наказателното производство и по-конкретно отношението на съдии, адвокати и полицаи към преводача, както и проблема за професионалната етика на преводача в различните ѝ аспекти.

В областта на **теорията и историята на превода** доц. д-р Илиева въз основа на конкретни примери от испанската и българската литература разглежда проблема за ролята на преводача като посредник, съавтор и манипулатор, за това дали съзнателното избягване на бележките под линия не е израз на уважение към културата на читателя. Практически интерес представлява опитът за типологизация на грешките при превод на художествен текст от испански на български език, така че в процеса на обучение да им се обръща специално внимание и по този начин да бъдат избягвани

Отделна група статии са посветени на **проблематиката на испаноговорящия свят**, както и на връзките му с България, и са резултат от издирвания на автора в различни архивни фондове.

Освен това, много високо оценявам професионалната дейност на доц. д-р Илиева като преводач в областта на правото и преводач на художествената испаноезична литература.

Доц. д-р Илиева е член на редколегията на годишника на ФКНФ.

Цитиране от други автори

Предоставените справки за цитиранията показват общо 14 броя цитирания от български и чуждестранни автори, което е един много добър показател. Авторът има и 6 индексирани публикации (БД ИНИОН РАН „Языкознание“, World Cat).

Учебна и преподавателска дейност

Учебно-преподавателската дейност на доц. д-р Людмила Илиева в СУ е богата и разнообразна. Тя води лекционни курсове в БП „Испанска филология“, МП по устен превод, МП по приложна лингвистика с източен език и МП „Преводач-редактор“. Аудиторната заетост се изпълнява според изискванията, извънаудиторната заетост обхваща различни видове дейности (работа със студенти, организиране на семинари, изнасяне на доклади, ръководене на докторанти и т.н.). В момента кандидатката ръководи двама докторанти. Тя е

ръководител на 3 научни проекта по НИС на СУ, участва в два национални проекта с външно финансиране.

Административна и обществена дейност

Доц. Людмила Илиева е ръководител на катедра „Испанистика и португалистика“ и директор на МП по устен превод в СУ.

Кандидатката е редовно канен член в научни журита за придобиване на различни научни степени и звания.

Членува в Съюза на преводачите в България от 1989 г.

Заключение

В заключение бих искал да отбележа, че моята оценка на академичната и преподавателската дейност на доц. Людмила Илиева е изцяло положителна. В научната продукция на кандидатката се съдържат научни и научно-приложни постижения, които са лично дело на кандидата за получаване на академична длъжност „професор“. Нейните научни трудове отговорят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото приложение за получаване на академична длъжност „професор“.

Дългогодишната ни съвместна работа ми позволява да твърдя, че Людмила Илиева е един уважаван преподавател, толерантен колега, активен научен работник и инициативен администратор, много полезен за развитието на катедра „Испанистика и португалистика“ на СУ.

Всичко това ми дава основание с убеденост да препоръчам на уважаемото научно жури да предложи за допускане кандидатурата на доц. д-р Людмила Илиева за „професор“ до избор от академичен съвет на СУ „Св. Кл.Охридски“.

08.03.2014 г.

доц. д-р Борис Наймушин
Департамент „Англицистика“
Нов български университет